

VOKSEN

uddannelse

Nr. 125 · Juni 2018

HF & VUC på vej

Avu-tanker

HF-reform

Inklusion – det nye sort

VUC

Vores HF & VUC på vej

Essayet er skrevet af rektorerne Verner Rylander og Lene Yding Pedersen. Verner Rylander er formand for Danske HF&VUC, og Lene Yding er næstformand i Danske HF&VUC.

Det er midt i september 2023, og vores udsendte medarbejder har sat tre VUC-folk stævne til en snak om, hvordan det går på deres VUC. Vi har aftalt at mødes i kantinen i Vores HF & VUC's afdeling i Nærkøbing, hvor vores udsendte skal mødes med *Læreren*, *Uddannelseschefen* og *Rektoren*. Vores udsendte har på baggrund af mødet lavet følgende reportage.

Det første, jeg lægger mærke til, da jeg går ind ad hoveddøren, er en gruppe unge mennesker,

der sidder ved et bord i kantinen, dybt begravet i hvad der ligner matematik på et ret højt niveau. Jeg når at veksle et par ord med dem. Det viser sig, at det er hf-elever, der er i gang med at supplere deres hf med de fag, de mangler for at kunne komme på universitetet. Den ene af dem har en hættetrøje på fra Nærkøbing Gymnasium, og hun fortæller, at hendes plan hele tiden har været at læse biomedicin på universitetet. Derfor er hun rigtig glad for samarbejdet mellem gymnasiet og Vores HF & VUC om den udvidede fagpakke, som hun nu er i gang med. De andre tre ved bordet har taget deres hf på VUC, og de er de eneste fra deres klasse, som har valgt at fortsætte med den udvidede fagpakke.

De fleste af deres gamle VUC-klassekammerater er allerede gået i gang med videre uddannelse, mens et par stykker har fået arbejde. Dengang man lavede den seneste gymnasireform, overvejede man, om hf alene skulle give adgang til nogle typer videregående uddannelse, men i dag er de her fire elever godt tilfredse med, at det ikke blev sådan.

Mens jeg har talt med eleverne, er *Læreren* kommet, og jeg benytter mig af lejligheden til at høre ham, hvordan det er at arbejde på VUC – inden hans chefer dukker op. Jeg er særligt interesseret i at høre, hvordan det går nu her 10 år efter

Læs i dette nummer

- Vores HF & VUC på vej..... 2
- HF & VUC på vej mod VEU..... 5
- Inklusion er det nye sort..... 7
- Avu-tanker 11
- Midt i en reformtid..... 14
- Er en ny samlet ungdomsuddannelse løsningen? 19

VOKSENuddannelse

Kong Georgsvej 17, 2950 Vedbæk.
Tlf. 45 89 32 72. E-mail sfa@kvuc.dk
www.vucvoksenuddannelse.dk

Redaktion og layout:
Søren Fersløv Andersen (ansv.) og Karen Hedegaard
Udgiver: I/S Voksenuddannelse.
Oplag: 800

Forside: Nermin Durakovic
Tryk: Kailow Graphic

OK13 og lov 409, og hvordan Læreren oplever arbejdsvilkårene på VUC.

Læreren fortæller, at han overordnet set er utroligt glad for sine arbejdsopgaver på VUC, og at han værdsætter samarbejdet med både kursisterne og sine kolleger. Læreren udtrykker stor stolthed over de resultater, man i fællesskab når på VUC. Det er dog ikke kommet af sig selv, understreger Læreren, og det har til tider været hårdt at finde de nødvendige nye måder at varetage undervisningsopgaverne på. Læreren fortæller, at det ikke længere er muligt ”bare at passe sin egen undervisning”, og at det af og til har givet lidt udfordringer lærerne imellem, hvis en lærer har haft den tilgang. Læreren fortæller også, at man har haft, og fortsat har, diskussioner – også med ledelsen – om, hvad kvalitet i undervisningen kræver, og hvem der har ret til at definere begrebet kvalitet. Jeg spørger forsigtigt, om ikke kvaliteten af undervisningen kan læses af de eksamensgennemsnit og de fraværsprocenter, som fremgår af Vores HF & VUC’s hjemmeside, men jeg erfarer hurtigt, at Læreren har en helt anden tilgang til kvalitetsspørgsmålet, og heldigvis dukker *Uddannelseschefen* op i det samme og redder mig derved ud af den lidt uheldige situation, jeg uforvarende er ved at få bragt mig selv i.

Uddannelseschefen ser lidt fortravlet ud og undskylder på forhånd, hvis hun bliver nødt til at tage sin telefon under vores samtale, men der er opstået noget teknisk bøvl under en FVU-test, som et par lærere fra Vores HF & VUC netop er i gang med at gennemføre på en af Nærkøbings større arbejdspladser – og hun har lovet at være standby, hvis der bliver behov for hendes assistance. De fleste af VUC’s AVU-lærere er efterhånden vant til at gennemføre såvel test som undervisning både på skolen og på virksomheder, og de to her er dygtige til opgaven, fortæller Uddannelseschefen. Alligevel kan der godt være lidt ekstra pres på, når det er en stor test med mange deltagere – og på en virksomhed, som VUC rigtigt gerne vil opretholde sit gode samarbejde med.

Jeg har godt lagt mærke til, at VUC er kom-

met mere ud af huset, og Uddannelseschefen bekræfter, at det er en bevægelse, som er sket i løbet af de seneste par år. Lige efter udspaltningen til FGU-institutionerne var det noget op ad bakke – både fordi det var en hel ny måde at arbejde på for både lærere og ledere, og fordi der var mange, der ikke rigtigt kendte til VUC som andet end en (i øvrigt velfungerende) udbyder af uddannelser til de helt unge.

Vores HF & VUC brugte en del ressourcer og energi på at finde sine ben i den nye uddannelsespolitiske rolle, og havde det ikke været for et godt samarbejde med særligt de to nabo-VUC’er, er Uddannelseschefen ikke sikker på, at Vores HF & VUC havde kunnet holde gejsten oppe. Succesen lod vente på sig, og sammen med de generelle besparelser, skulle man virkelig have is i maven for at holde fast. Nu er det heldigvis lykkedes at få etableret et velfungerende samarbejde om efter- og videreuddannelse, som også involverer de lokale erhvervs- og AMU-skoler og erhvervsakademier.

VUC har skullet vænne sig til at udbyde såvel korte, intensive opkvalificerende forløb som egentlige karriereskift, og som Uddannelseschefen udtrykker det, er det en noget anden både pædagogisk og personaleledelsesmæssig opgave end dengang, hvor hun primært stod for halv- og helårs AVU-hold, som foregik på VUC.

Læreren supplerer med, at hans arbejde som hf-lærer på trods af besparelser mv. ikke har ændret sig i samme omfang som AVU-lærernes. Han bemærker også, at der var nogle AVU-lærere, som efter FGU’en søgte væk fra VUC, men at de, der blev tilbage, oplever det som meget meningsfyldt at arbejde med de mere voksne kursister.

Ligesom en gruppe af lærerne har Uddannelseschefen selv gennemført et kompetenceudviklingsforløb for at kunne varetage disse nye ledelsesopgaver, og hun trives nu godt med dem. Uddannelseschefen fortæller, at den næste større opgave bliver at efter- og videreudanne regionens medarbejdere, som inddrager medarbejdere på alle niveauer, lige fra rengøringsmedarbejderen til lægen med Syrien som oprindelsesland. Jeg spørger

til, om disse opgaver efter en lidt hård start nu er blevet et guldæg for VUC, men der tager jeg fejl. På trods af disse nye opgaver er aktivitetsniveauet på FVU og AVU på ingen måde på niveau med det, det var op til FGU'en, men det er ved at have fundet sit leje, mener Uddannelseschefen. Samlet set udgøres langt størstedelen af Vores Hf og VUC's aktivitet fortsat af hf.

Telefonen ringer, og Uddannelseschefen undskylder sig hurtigt. I mellemtiden er *Rektoren* dukket op. Han har netop været til møde med bestyrelsesformanden om næste års budgetforudsætninger.

For to år siden lukkede Vores HF & VUC den mindste af sine dengang tre afdelinger, og jeg spørger, om borgerne i Vores HF & VUC's område nu skal frygte for, at yderligere et lokalt VUC-tilbud forsvinder. Det er der dog ingen grund til, forsikrer Rektoren mig. Men der er nok af andre udfordringer at tage fat på. Ud over den helt centrale opgave med at sikre kvaliteten i undervisningen (Læreren nikker), arbejder Vores HF & VUC målrettet med at få implementeret den ledelsesreform, som fulgte i kølvandet på ledelseskommissionens endelige rapport for efterhånden fem år siden.

Reformens intentioner er gode og særdeles relevante, mener Rektoren, og den betyder, at der er kommet en større forståelse for ledelsesniveauet i det offentlige (Uddannelseschefen er tilbage igen og nikker). Der er dog ikke fulgt ekstra penge med til det øgede fokus på ledelse, og derfor er det op til den enkelte institution og dens bestyrelse at prioritere ledelsesressourcer. Det lægger pres på det samlede system, idet flere ledelsesressourcer nødvendigvis skal tages fra kerneydelsen – og det går ud over ressourcerne til andre nødven-

dige ting, fx forberedelsen af undervisningen. Vores HF og VUC har åbent drøftet dette dilemma i MIO, og ifølge Rektoren er der heldigvis en fælles forståelse af, at det er nødvendigt at arbejde med kvalitetsudvikling på alle områder, inkl. ledelse (både Læreren og Uddannelseschefen nikker).

Tiden er ved at være gået. Jeg spørger afslutningsvis Læreren, Uddannelseschefen og Rektoren om, hvad de hver især ser som de største forandringer på Vores HF & VUC i løbet af de sidste fem år.

Læreren fremhæver den forandring, der er sket i forholdet mellem hf og AVU – i dag fylder hf simpelthen meget mere, end det tidligere gjorde på Vores HF & VUC.

Uddannelseschefen nævner igen de nye konkrete tilrettelæggelses- og samarbejdsformer med andre uddannelsesinstitutioner, som Vores HF & VUC indgår i, og hun tilføjer, at den nye AVU-lov i det store og hele gør alting lettere og mere smidigt.

Rektoren afslutter med at understrege, at VUC kun er det VUC, det er i dag, fordi man er lykkedes med fortsat at udvikle sig og har formået at samarbejde med de rigtige om de rigtige ting på de rigtige tidspunkter. Det sidste lyder meget klogt og indsigtfuldt men også lidt hurra-agtigt, så selvom jeg er lige ved at bede om en uddybning, beslutter jeg at lade Rektorens ord stå som de sidste.

Det vil sige, de ender med at blive de næstsiste, for da jeg går ud ad døren, møder jeg to kursister, som er på vej ind, og overhører disse ord: "Hvad skal du egentlig efter VUC?" "Jeg skal videre". Og det er vel egentlig det, der er formålet med VUC.

HF & VUC på vej mod VEU

Uddrag af interview med Ejner Holst fra LO om 3-partsaftalen om VEU og VUC

Ejner Holst: Det er klart, man kan altid drømme sig videre, og spørge, om vi har vi fået bygget hele huset. Man kan sige, at vi bygger ligesom på tyrkisk. Hvis I har rejst i fx Tyrkiet har I set, at der altid er plads til en etage til, det står der altid søjler til. Det kan godt være at murene ikke er lavet endnu, men vi har fået rejst skelettet.

Int: Hvad er det, I med denne aftale har fået bygget ovenpå?

Ejner Holst: Det grundlæggende er, at vi har fået gjort noget ved det almene. Vi har fået sat fokus på dansk og regning, og vi har fået FVU- it og engelsk og dermed anerkendt, at det er basale færdigheder. Det er jo en platform at stå på, som sikrer, at vi er stærke nok til at bygge en etage ovenpå. Hvis grunden ikke er stærk nok, så kan du ikke bygge videre, så falder det sammen. Vi har både sat fokus på at udvide tilbuddet og fået kigget på kollektive screeninger.

Int: Hvor ser du opgaverne og udfordringerne for VUC?

Ejner Holst: Nu skal jeg være meget bramfri: Hvad står VUC for: Voksen-Uddannelses-Center. Det er det, I er sat i verden for. Vi sender et signal lige nu, så det burde kunne forstås af VUCerne, at det er den gamle kerneydelse, der bliver prioriteret både i bredden og i honoreringen. Vi hæver godtgørelsen fra 80% til 100%. Det betyder, at vi fjerner noget af den barriere, der er for den gruppe, der skal bruge det her. Der må i hvert fald ikke

være nogen økonomiske barrierer, så er det for let at finde en undskyldning om, at det der uddannelsesværk det har jeg prøvet, og det er ikke sjovt.

Det er fint nok med hf og alt sådan noget, men hovedfokus er voksenuddannelse.

Også i forhold til den unge-diskussion, hvor man flytter noget over i nye institutioner.

Int: For nogle år siden var det UVM, der besluttede at det var de unge, VUC skulle fokusere på. Er ministeriet enig i, at denne ændring henimod voksenuddannelse er sket?

Ejner Holst: Ja, de har jo skrevet under. Ellers har de et problem. Der er lige lavet en reform på ungeområdet, der flytter aktiviteter ud af VUC. Vi kommer nu her med en bredere portefølje på voksenuddannelse, en bedre økonomi, så kan det jo næsten ikke siges tydeligere. Der er arbejde nok til jer (på VUC), ingen tvivl om at der er kunder nok, det er bare ikke kunder, der står lige ude foran og bliver leveret. Det er folk, der ikke kommer til at slå dørene ind, I skal ud og hente dem, forklare sammenhængen mellem det arbejde, de skal have og undervisningen. Tage det abstrakte ud af dansk, engelsk og it.

Uddrag af interview med Jannik Bay fra Dansk Arbejdsgiverforening

Int: Hvad med det almene VEU. Kan du sige noget om VUC'ernes rolle?

Jannik Bay: Fokus i aftalen er i høj grad på faglært og ufaglært arbejdskraft, og VUCerne kan spille en betydelig rolle, fordi de almene kompetencer spiller en højere og højere rolle i flere bran-

cher i det daglige fx med it og instruktionsbøger skrevet på både dansk og engelsk.

Det er også vigtigt at sikre, at medarbejderne har kompetencen til at tage andre kurser, som er nødvendige, fordi ens arbejde og job udvikler sig.

Int: Er der sket en stigning i betydningen af det almene i den nye aftale?

Jannik Bay: Der har i hvert fald været stor fokus i forhandlingerne på, at de almene kompetencer er væsentlige, for aftalen adresserer det problem, at en undersøgelse viser, at der er 600.000 mennesker som har svært ved at læse og skrive.

For nogle betyder det ikke så meget i det daglige, mens andre ville kunne få et væsentligt afkast og virksomhederne vil kunne få en bedre medarbejderskare, hvis man fik det op at køre. Det har man diskuteret meget. Blandt andet sidder vi nu og udvikler, hvordan man strikker noget sammen om de to nye FVU-fag engelsk og it.

Der er også fokus på det almene system i aftalen bl.a. med etableringen af den opsøgende indsats og med fokus på etableringen af fælles-screeninger. Det er en del af det almene område, som er mere besværligt at gå ind i, fordi der kan være nogle fordomme, hvis det nu er grundlæggende læse- og regnekompetencer. Det er der utrolig mange, der har problemer med. Der er stadig ofte en følelse af, at det nok bare er mig, der er dum. Der har været gode erfaringer med at se det mere bredt og gå ud på en virksomhed til en med-

arbejdergruppe i stedet for at se på enkeltmedarbejdere. Det bliver der også sat fokus på.

Det er ikke helt klart endnu, hvem der står for det. Der er nogle ting, hvor man har vedtaget principperne, man hvor parterne konkret skal arbejde videre med det.

Int: Synes du, at hovedopgaven til at vedligeholde danskernes kompetencer ligger i erhvervsskole- eller efteruddannelsessystemet?

Jannik Bay: Der vil jeg ikke lave nogen skelnen, da det er to redskaber. DA har stort fokus på, at der mangler og kommer til at mangle erhvervsuddannede i fremtiden. Vi har stort fokus på, at der løbende bliver uddannet flere. En del af treparten er, at man øger bonussen for at tage praktikanter ind. Men når det er sagt, vil det jo også være væsentligt at øge kompetencerne gennem livet, og der spiller efteruddannelsessystemet en stor rolle.

Inklusion er det nye sort

Af Stig Pedersen,
leder af hf inklusion, KVUC

Da jeg i 80'erne startede min karriere som underviser på et VUC var det den såkaldte skjulte arbejdskraftreserve som var vigtigste kursistgruppe. Kvinder i 30'erne og 40'erne uden uddannelse var en fremtrædende gruppe sammen med alle de andre fra ung til gammel af begge køn. Men fælles for alle kursister var at de var modne og målrettede voksne som ville videre i deres liv. Uddannelse var i den henseender et must.

Langt de fleste var ældre end læreren (mig), så det krævede lidt overtalelsesevne specielt i psykologi at snige en faglighed ind. Rigtig mange havde børn og måske børnebørn så de vidste godt, hvordan børn udvikler sig og hvad de har brug for.

Dertil kom, at aftenundervisning var en helt normal tilrettelæggelse dengang. Mange havde jo arbejde ved siden af.

Senere i 90'erne og 00'erne skiftede fokus. De blev yngre (i hvert fald i København), og hos os på KVUC dukkede der flere og flere unge tosprogede op. En helt ny udfordring, som VUC-sektoren naturligvis tog på sig. Vi er jo sat i verden for at give *alle* unge som ældre en chance mere.

Hvordan er det så nu?

Jo vi har selvfølgelig stadig mange unge voksne uden en ungdomsuddannelse. Og tilsvarende mange 2. og 3 generations unge med rødder i andre lande, som ikke har fået en ungdomsuddannelse, og som måske skal forbi AVU først, før de er klar til HF.

Har vi så nye grupper som har brug for en chance? Ja det har vi efter min mening: nemlig de unge psykisk skrøbelige som af en række årsager ikke er lykkedes med at få en ungdomsuddannelse. De har som andre mennesker i dette land ret til at udnytte deres evner og muligheder. Men de er på sin vis som de ufaglærte kvinder i 80'erne, de tosprogede i de efterfølgende årtier også en arbejdskraftreserve. Det giver mening at uddanne denne gruppe af unge.

Hvad karakteriserer de psykisk skrøbelige?

Der er traditionelt få tilbud til denne målgruppe. For unge med en autisme (asperger) var muligheden for at få en ungdomsuddannelse tidligst nærmest umulig. Ikke pga. manglede evner, men store udfordringer i den personlige og sociale kontekst.

Jeg er ganske sikker på, at vi alle har oplevet hold på både AVU og HF, hvor der igennem årene har siddet unge, som var så udfordrede, at det desværre var en lettelse, når de efter ganske kort tid ikke mødte frem mere. Vi overbevidste så os selv og hinanden om, at det var et andet tilbud, de havde brug for. Et andet tilbud som for de fleste var ikke-eksisterende!

De tilbud, som er tilrettelagt gennem de sidste 10 år rundt omkring, har primært fokuseret på unge med autisme (aspergerklasser). Men den samme problematik gør sig også gældende for andre diagnoser som ADHD, OCD, forskellige angstforhold mv. Lidt firkantet sagt er det den samme støtte der er brug for.

Typisk for denne målgruppe er der især tre forhold som gør det vanskeligt at indgå i en ordinær klasse:

1. brug for klar struktur i rammerne i og omkring undervisning
2. problemer med at aflæse de sociale forhold
3. vanskeligheder i de eksekutive funktioner.

Struktur og gennemskuelighed er en nødvendighed for disse unge i de sammenhæng som har med undervisning at gøre for at kunne gennemføre. Først

og fremmest er det den konkrete afvikling af dagens undervisning, som skal være gennemtænkt og synlig for klassen. Typisk vil en inklusionslærer på KVUC starte dagens undervisning med at skrive dagen program op på tavlen med præcise tider og arbejdsflow. Det samme gælder arbejdsplaner, vejledninger mv. Det skal være tydeligt og må ikke kunne mistolkes.

Arrangementer ud af huset skal være adviseret i god tid, for ellers udebliver de fra den side af skolens liv.

Det er i øvrigt værd at bemærke, at den slags små kneb i vid udstrækning ligner det som er en del af lærdommen på pædagogikum. Så der er selvfølgelig en almen nytte af den veltilrettelagte undervisning.

Derudover har mange af disse unge udfordringer i det sociale rum. Det at få venner er svært med ensomhed til følge. Rigtig mange har slet ikke venner. Det betyder fx at klasserumsledelsen bliver anderledes. Man kan ikke forvente, at de har erfaringer og succes med at arbejde sammen i gruppe eller par. Ligeledes kan fremlæggelser for klassen være en voldsom udfordring.

Det betyder ganske enkelt, at skolen i denne sammenhæng ikke kun har en opgave i forhold til det faglige. Vi må også hjælpe dem ind i et socialt fællesskab og støtte dem i den personlige udvikling.

Endelig har de ofte ualmindeligt svært ved at komme i gang med opgaver, arbejde med stoffet og få gjort tingene færdige. Også her er der brug for personlig hjælp til at komme videre.

Hvad kan vi gøre for dem?

Erfaringerne fra KVUC siden 2012 er, at vi rent faktisk kan hjælpe disse unge. Og at det gennemgående er en kæmpesucces.

Vi har siden 2012 optaget ca. 200 unge i alderen 18-25. Heraf har næsten 80 procent gennemført.

Men det kræver veltilrettelagte rammer og resourcer.

Først og fremmest kræver det en særlig finansiering. På KVUC har vi valgt at denne ekstra finansiering skal komme fra kommunerne gennem

samarbejde med jobcentre i og uden for København. Vi har en rammeaftale med Københavns Kommune på 18 nye hvert år og med omegnskommunerne afklarer vi løbende optaget. Desværre er det ikke alle kommuner, som er lige villige til at betale for mentorstøtten, hvor andre ser det som et fantastisk tilbud lige præcis til denne gruppe unge, som har evnerne og motivet til at fortsætte med en ungdomsuddannelse.

Den ekstra finansiering er vigtig. Vi kan ikke gøre det uden.

Dertil er der som tidligere nævnt brug for en veldefineret ramme. Vi har valgt at tilrettelægge undervisningen over 3 år, hvor vi i de første to år har stamklasser med ca. 22 i hver klasse. På det 3. år sender vi de unge ud på ordinære hold, hvor valgfagene afsluttes sammen med KVUC's andre kursister.

I de to første år af forløbet er der tilknyttet mentorer, som både er i klassen i forbindelse med undervisning og varetager en række funktioner uden for undervisning. Det kan være planlagte samtaler, ad hoc problematikker, kontakt til netværk/kommuner og sparring med klassens lærere. Mentorfunktionen er en helt central del i inklusionstilrettelæggelsen. Vi har p.t. ansat 6 mentorer, som alle har en uddannelse bag sig i forhold til at arbejde med unge og diagnoser.

Klassens lærere er ikke særligt uddannede i forhold til målgruppen. De tilbydes alle en mindre efteruddannelse og mulighed for supervision, men vi ønsker samtidig at pointere, at der ikke er tale om en specialuddannelse. Det er en ganske almindelig enkeltfagstilrettelæggelse på SU med ekstra støtte. Den professionelle mentorbemanding er her garant for, at lærerne får støtte og sparring undervejs. Det er både i forhold til de enkelte kursister såvel som undervisningstilrettelæggelse.

Det kræver stor tillid de to arbejdsgrupper imellem og arbejdsopgaverne skal forventningsafstemmes. Det gælder især i klasserummet. Det har vi øvet os meget på at få lagt en god proces for gennem årene.

Med hensyn til de eksekutive funktioner har vi i forbindelse med stamklasserne indlagt et lektiebånd midt på dagen. Lektiebåndet udløser ikke

SU-timer, men vi forventer alligevel, at de bliver siddende i klassen og arbejder med lektier, opgaver mv. Her vil både mentorer og lærere være tilstede.

Mentorerne tilrettelægger videre sammen med klassens lærere en række arrangementer, som skal hjælpe kursisterne videre i deres studieliv. Det kan fx være forældre/netværksarrangementer op til eksamen, hvor de enkelte fags eksamensbetingelser præsenteres, samtidig med at alle får lagt en individuel plan for eksamenslæsning.

Derudover tilrettelægges en række sociale ar-

rangementer, som har til formål at øve det sociale og hjælpe de unge til at danne venskaber.

Når de unge på det 3. år sendes ud på ordinære hold, understøtter vi dem ved hjælp af SPS styret af en koordinator, som har ansvaret for denne årgang.

Hvordan klarer inklusionskursisterne sig så?

De klarer sig faktisk glimrende. Kort fortalt er eksamenskaraktererne lidt over landsgennemsnittet opgjort på den centrale obligatoriske fag:

Årgang	2012	2013	2014	2015	2016	Landsgennemsnit 2014 hf enkeltfag
Dansk A mundtlig	6,8	6,8	7,2	6,7	4,7	6,7
Dansk A skriftlig	5,9	5,1	3,6	6,1	5,5	5,6
Engelsk B mundtlig	5,3	8,9	7,8	7,5	8,5	7,2
Engelsk B skriftlig	6,9	8,9	6,5	6,9	8,4	5,9
Matematik C mundtlig	6,6	4,8	6,8	7,6	Juni 2018	5,4
Matematik C skriftlig	6,6	7,7	6,5	7,2	Juni 2018	5,2
NF	7,3	5,5	6,0	6,4	--	6,1
Historie	6,4	7,5	8,4	7,2	Juni 2018	

Det er selvfølgelig også interessant at følge inklusionskursisterne efter endt eksamen.

Skemaet på næste side viser, hvordan optaget på de videregående uddannelse juni 2017 fordeler sig for årets inklusionsstudenter. Vi ved desværre ikke så meget endnu om, hvordan det går dem på deres studier. Denne del er selvfølgelig vigtig for at få et billede af den samlede succes for tilrettelæggelsen. Så det vil vi følge op på i den kommende tid.

Men ét aspekt er uddannelse. Et andet aspekt

er, at vi er ret sikre på, at en ikke lille del af disse unge holdes fri af psykiatriske indlæggelser, dyr psykologhjælp, familiekollaps mv.

Mens jeg sidder og skriver denne artikel, er vi i gang med at tilrettelægge translokation på KVUC. I år har vi ca. 30 inklusionskursister, som får hue på, og mange af disse vil møde op og få overrakt deres eksamensbevis af rektor.

Det er en stor dag for den unge og deres familie. Og for os!

Kursist	Alder	Uddannelse	Uddannelsessted
M	21	Statskundskab	Københavns Universitet
M	23	Laborant	Metropol
M	22	Ernæring og Sundhed	Metropol
M	24	Matematik	Københavns Universitet
M	26	Historie	Københavns Universitet
M	22	Ernæringsassistent	Hotel- og restaurantskolen
M	24	Finansøkonom	Copenhagen Business Academy
K	21	Nat. Bas.	RUC
M	20	Statskundskab	Københavns Universitet
M	21	Datamatiker (AST-linje)	Erhvervsakademi Sjælland
M	21	Hum. Tek. BA	RUC
M	21	Datamatiker	Copenhagen Business Academy
K	21	Japansk	Japansk Universitet
<i>Afslag/ludskyder ansøgning til 2018</i>			
Kursist	Alder	Nuværende plan	Uddannelsesplan
K	21	Søger job/praktik via jobcenter	Nat. Bas. på RUC
M	22	Arbejde intensivt med angst/ depression	Datamatiker AST-linje
M	21	Søge job/praktik	Litteraturvidenskab KU eller SDU
K	21	Sprogskole Sydamerika og job/ praktik	Spansk på KU
M	21	Løfte til mat. A	Softwareudvikling ITU

Således fordelte optaget på de videregående uddannelser sig for årets inklusionsstudenter i juni 2017.

Avu-tanker

Af Anne Jelsø, KVUC

Jeg fylder 67 til sommer og går på pension efter 12 år som gymnasielærer, blandet med lidt efteruddannelse og lidt barsel, 10 år på enkeltfagshf som lærer, studievejleder og opsøgende konsulent og 18 år som en meget stolt avuleder i København, først som udviklingschef og siden som uddannelseschef for avu, fvu og obu.

Det er svært at sige noget spændende om gymnasielærertiden, det var meget anderledes og stadig en meget stille og rolig uforanderlig institution som, da jeg var der, i høj grad fungerede efter mottoet: regeringer forgår, men blækregning en gang om ugen består. Jeg var lærer i Vendsyssel, hvor de unge var fredelige og søde, og disciplinproblemer absolut et fremmedord.

På hf i Albertslund og Høje Taastrup var der befriende anderledes: de unge var voksne, der elskede at være der, mange på holdene havde anden etnisk baggrund, og der blev diskuteret med stor ildhu. Der var et virkelig godt studievejlederteam, hvor avu og hf samarbejdede tæt og hjalp hinanden, og jeg var faktisk ikke klar over, at det skulle være anderledes at være i hfafdelingen end i avuafdelingen, mange af de mest spændende kolleger var avulærere, og jeg nød at snakke med dem om vores kursister, og vi havde de sjoveste fester. Det var i øvrigt også sjovt at sælge hf ude i byen.

I København på avu var meget anderledes: en sært altmodisch ledet institution med ikke stor tillid til arbejdsgiveren, kommunen, som ellers ville os det godt og gav os tilladelse til ordblindeundersvisning i 2000, lige da jeg var startet, og bakkede

stærkt op om igangsættelsen af fvu, min første lederopgave. Avu var én institution, hfe på Gasværksvej en helt anden. Stor var bestyrelsen begge steder, da vi uden videre blev lagt sammen i forbindelse med overgangen til selvejte.

Da jeg blev avuleder, var de tre små avuafdelinger meget selvstændige skoler, centreret om en afdelingsleder, der holdt lærerforsamlingsagtige møder, hvor alt blev vendt. Lærerne ville dengang som nu gå gennem ild og vand for deres kursister, men der var en ret løs opfattelse af timeforbrug og fagindhold, og ikke noget stort fokus på, om de gik til prøver. ”Hun er ikke klar endnu” var en helt gængs forklaring på, at en kursist ikke skulle til prøve.

Der var mange halvårslige virksomhedshold i faste pakker med dansk, engelsk, matematik og naturfag, og vi havde vores egen lille afdeling på det lokale AMU-center, som uddannede industrioperatører på samleband. Vi samarbejdede med flere fagforeninger og havde et tæt forhold til LO-København, hvis formand sad i bestyrelsen. Hvert halve år udkom et lille katalog til Kvindeligt Arbejderforbunds medlemmer med tilbud om gratis kurser især i engelsk og it, KAD betalte geburet, og der kom mange.

Der var ikke nogen særlig stærk fagfaglig tradition, den overlevede i nicher båret af individuelle ildsjæle. Undtagelsen var, da alle dansk- og dsalærerne på vores største afdeling på Lersø Park Allé slog sig sammen og lavede et meget stærkt tværfagligt team med en blanding af kurser, forelæsninger og frivillige modultilmeldinger. Kursisternes gennemførelse steg ikke, og de fik ikke bedre karakterer til prøverne, men lærerne havde det vidunderligt og oplevede et fagligt teamfællesskab, som for flere af dem var deres glansperiode i karrieren.

Noget af det første, jeg gjorde, og det var under store sværdslag, var at indføre faggrupper med faggruppekoordinatorer, som jeg kendte det fra hf, for dog at sikre faglighed i alle fag. Jeg lærte også, at der sandelig var forskel på avu og hf; hf’erne var jo akademikere og skrev bøger, mens avuerne bare var seminarieuddannede og

folk, der var faldet i specialesumpen – en underlig gøren forskel, som jo også kan ses i foreningens navn i dag. Jeg har aldrig forstået den. I København var linjerne trukket ret skarpt op mellem de to grupper, og i virkeligheden drejede det sig ikke kun om snobberi, men om målgruppeorienteringen: avu var dybt engageret i de ufaglærte, og på hf var man med rette stolte af at have landets højeste overgang til de videregående uddannelser, som ganske vist også lå lige rundt om hjørnet. Ingen snakkede om frugtbart samarbejde mellem de to tilrettelæggelser, endsige om at nå nye målgrupper.

Da avureformen kom i 2009, hilste vi den med stor begejstring. Fagene var veldefinerede med faste timetal og faste prøver med ekstern censur, og der var klare veje videre, især mod hf. Målgruppen var tydeligvis de unge uden 9. eller 10. klasse.

Mange af os syntes i begyndelsen, at det var stærkt kompetenceudviklende, at merit og prøver fik en langt klarere formel status. Efter nogle år fandt vi ud af, at fagene var blevet så gennemskrevne, at de blev skolastiske og kun med stort besvær levede muligheder for at tone mod bestemte fagområder eller mod nogle lokale behov, og at prøverne var strukturelt usystematiske og mest lignede det gamle gymnasiums eksamener.

Langsomt forsvandt orienteringen mod de ufaglærte, bl.a. fordi fagene næsten ikke gav muligheder for at lave særlige tilrettelagte tilbud. Vi mistede det tætte samarbejde med AMU, som blev lagt ind under en stor erhvervsskole og næsten forsvandt, og DI anbefalede, at folk ikke længere gik på efteruddannelse i arbejdstiden, men i fritiden.

Det gav os senere store problemer ifm EUD-reformen, fordi det var svært at lave gode integrerede brobygninger med EUD'erne, og alle har skullet tænke uendelig kreativt for at lave gode tiltag i forbindelse med Kontanthjælpsreformen. Det har været ærgerligt, at vi skulle bruge så meget tid på kreative løsninger, for avu er som skabt til at være en spiller i lokalsamfundet, og langt mere efter EUD-reformens 02-02 krav. Hurtige og fleksible

løsninger har været nødvendige, men svære at opbygge.

Heldigvis er vi i København meget begunstigede af et tæt og godt samarbejde med byens store jobcenter for unge, hvor man godt ved, at vi er vigtige medspillere, og placeringen af en kommunalt betalt mentorordning har også været en stor succes. På den korte bane er vi og vores mentorer vanvittigt dyre, på den lange vanvittigt billige; de unge kommer videre med opbygget studiekompetence, mere styr på deres liv og så altså de prøver, de skal bruge.

Der har været en sær tendens til stramninger netop på avuområdet, hvis kursister dog burde være særligt begunstigede. Et par eksempler:

1. Avuerne har aldrig haft SPS, skønt der er flere ordblinde og personer med diagnoser her end vel på de fleste andre uddannelser. Man kan få SPS i brede mængder fra hf og videre helt frem til og med speciallægeudnævnelser, men absolut ikke på avu overhovedet. Der er forlyden om, at både det fremtidige avu og FGU får samme elendige ordning som på EUD'erne: en it-rygsæk plus 10 it-instruktionstimer, og det er så det. Det er skammeligt.
2. Introducerende undervisning, avufagrækkens åndehul, blev genstand for et hyrdebrev et år efter reformens start, fordi nogen syntes, at det blev brugt for meget. Da reformen blev lanceret, forlød det, at vi endelig skulle bruge faget – men det skulle vi så alligevel ikke.
3. Vi springer lige et par mindre over og går til den seneste: på avu er tælle dagen rykket fra 20% inde i forløbet til 40%, ”for at skabe incitament for at arbejde med gennemførelse”. Kunne man da ikke bare engang imellem sige ligeud, hvad det drejer sig om, at man skal spare nogle kroner, og så rammer man avu, som ikke fylder i offentligheden. På avu arbejder man overalt i landet stenhårdt på øget gennemførelse, ikke kun pga taksameteret (jo, selvfølgelig også pga det, det er bare ikke det vigtigste), men fordi vi er på jorden for at få vores udfordrede unge videre mod et liv, og så er forudsætningen, at de kan få en uddannelse.

Her skal ikke kun skældes ud. Fvu har været en velsignelse. Fvu er genial og burde bruges langt mere overalt, hvor det er muligt. Det er effektivt, det virker hurtigt, så selv en meget dårlig læser kan mærke det efter kort tid, og netop her er fleksibiliteten kolossal. Det er selve forudsætningen for opbygningen af faget, at forløbene opbygges med udgangspunkt i den konkrete målgruppes behov, og dygtige fvlærere kaster sig engagerede over de udfordringer, det kan give at opbygge undervisningsmateriale til rengøring, køkken, sosuer, cykelsmede, tømrere – kort sagt, det samlede LO-arbejdsmarked. I fvu er videreført nogle af de gamle, virkningsfulde forhold i det gamle avu: fleksibiliteten og målgruppeorienteringen. Det bliver spændende at følge de to nye børn i klassen: digital og engelsk.

Det vigtigste af det hele er dog lærerne, forudsætningen for det hele. At være avulærer er for langt de fleste et stærkt værdibaseret arbejde. De ikke bare tror, de ved, at deres arbejde kan give den enkelte unge ballast til et opgør med et elendig eller bare halvdårligt børne- og ungdomsliv

og nye livsmuligheder og mere glæde. Det er et hårdt arbejdsliv med en evig kamp mod fravær, manglende motivation, uforståeligt frafald og pludselige følelsesudbrud hos en ung med problemer, eller en ung/voksen, der er flygtet til Danmark under forhold, vi egentlig helst ikke kan holde ud at vide noget om. Vi skal anerkende og støtte lærerne alt, hvad vi kan.

Vi har bevæget os fra 00'ernes orientering mod de ufaglærte voksne med avufag og -timetal, der muliggjorde tilbud til arbejdspladserne og over mod de unge uden 02-02 som hovedmålgruppe og nogle stramme fag, der både peger opad mod hf og udad mod EUD'erne – og til hvad? Det fremtidige avu burde huske sin fortid, og også skele til fvu, og opbygges fleksibelt, med hensyntagen til de forskellige målgrupper, der vil tegne sig med store lokale forskelle. Og husk så lige at lave prøverne om til mere moderne prøver, som afspejler undervisningen uden at give køb på den formelle merit. Hvis VEU-arbejdet skal lykkes, er det nogle af nøgleordene.

God fornøjelse med det.

Hf midt i en reformtid

Af vicerektor Frauke Siemer Jørgensen,
VUC Vest

I 2016 vedtog regeringen en omfattende gymnasierreform, der i 2017 blev skudt i gang, og version 1.0 er nu flyvende og afslutter snart sit første år på hf. Netop derfor er det måske også nu tiden er kommet til lige at stoppe op, hæve sig op over den daglige drift og skue tilbage (og frem) på det første år i den ny hf.

Landets gymnasier og VUC'er arbejder fortsat på højtryk for at implementere og finpudse de ændringer og tiltag der er kommet for det 2-årige hf, herunder etablering af samarbejder med hinanden og de videregående uddannelser. Arbejdsgrupper er i dialog omkring ændringer og udfordringer, netværk benyttes flittigt og undervisningsministeriet er på overarbejde, med et utal af spørgsmål der stilles i kølvandet på en – synes nogen måske – forhastet implementeringsfase.

Der ligger spændende tanker bag gymnasierereformen, der uden tvivl gavner den hidtidige kursistgruppe på VUC Vest, hvor op imod 80% vælger en mellemlang videregående uddannelse.

Det skærpede fokus på karrierelæring, tilføjes af projekt – og praktikperioder og fagpakker, der mere målrettet peger mod den videregående uddannelse, er med til at skærpe fokus på det valg, som vores elever står overfor og de refleksioner der igangsættes og understøttes af institutionens mange aktører, så de er klar til deres videregående uddannelse.

Underviserne (især i faggrupperne) og ledelsen har fået fornyet mulighed for at stille skarp på

kerneopgaven og elever/kursister, i en åben dialog om (nyt) fagligt indhold, didaktik, bedømmelseskriterier og tilrettelæggelse – hvorfor der også har været øget kursusaktivitet på ledelses- og undervisningsplan.

Indenfor sektoren er der berigende initiativer, nye tilrettelæggelser (da hf-enkeltfag ikke går uberørt igennem reformen og for de flestes tilfælde nok har berøringsflade med hf2) og der hersker ingen tvivl om at det 2-årige hf har ændret sig. Det summer indenfor murene, men hvad sker der i samfundet omkring os? Er reformen kommet ud til vores kommende elever eller drukner den i snakken om erhvervsuddannelser, eller den kommende FGU'en. Vælger de os fremadrettet til eller fra? Og hvad gør vi i huset, for fortsat at give dem en uddannelse af høj kvalitet, med et målrettet sigte, en ny tilrettelæggelse og undervisere der har ejerskab af uddannelsen og brænder for at forberede eleverne på det der venter dem.

Ansøgere – (fra)fald?

Den 15. marts er netop passeret og vi har med spænding fulgt udviklingen på optagelse.dk, for at aflæse årets ansøgetal. Med et stort opland og 2 konkurrerende udbydere i samme by som vores hovedafdeling, hvor hf2 er placeret, betyder det selvfølgelig også et indblik i de andre institutions optag. Desværre går det som forventet en smule ned for VUC vest, så vi lige pt. står med 4 klasser der starter til sommer (mod 5 sidste år), men regionens tal viser, at det ikke kun er hos os. Generelt er der sket et fald i søgningen til de gymnasiale uddannelser, som lader den opadstigende kurve fra forgangne år knække. Om det netop i vores område er et tegn på faldende arbejdsløshed, små årgange eller om de politiske vinde i retning af erhvervsuddannelserne endelig har pustet dem derover vides ikke helt – men vi fortsætter optaget frem til skoleårets start, så der kommer nok stadig nogen ind over dørtærsklen og giver hf2 og enkeltfagene volumen.

Modsat gymnasierne i området, har vi i år ikke valgt at bejle til potentielle elever via direkte optag fra 9. klasse, som reformen ellers har åbnet op for. VUC Vest har altid tiltrukket det lidt ældre

klientel, dem der har været forbi de andre institutioner eller blot ikke kan se sig selv som en del af det ungdomsmiljø der forefindes der – ikke desto mindre er samarbejdet blevet understreget og udbygget indenfor det seneste år, både med de omkringliggende gymnasier og de videregående uddannelser. VUC Vest er den største udbyder af hf i området, vi har den største volumen, men ikke nødvendigvis flest der går videre til den lange videregående uddannelse – men vi har på nogle områder nok en mere fleksibel tilrettelæggelse pga. enkeltfagssystemet, hvilket betyder at vi bliver udbydere af den udvidede overbygning, som størstedelen af de omkringliggende gymnasier henviser deres elever til, hvis de vil videre.

På dette års optag – og i de netop afholdte optagelsesprøver – kan vi da også se, at det fortsat er de ældre elever, der målrettet søger voksenmiljøet og mulighederne i enkeltfagssystemet, hvor man målrettet eller blot som enkeltfagssystemet lægger op til, et fag ad gangen, kan sammenstykke de fag man ønsker og har brug for – måske til en fuld hf. Netop mulighederne i enkeltfagssystemet er en strategi vi især italesætter hos potentielle kursister der ønsker de lange, videregående uddannelser, fordi de åbner op for andre muligheder end de ændrede vilkår på den 2-årige hf gør. Skemateknisk har vi i højere grad tilrettelagt hf-enkeltfag som pakker, der i forlængelse af hinanden giver en udvidet hf – eller hvis man ønsker det, endnu flere højniveaufag.

Og det viste sig allerede sidste år at give en stigning i antallet af hf-enkeltfagskursister. Uden at tale om en renæssance for enkeltfagene på VUC Vest, så må vi dog erkende, at profileringen af disse, fleksibiliteten ift. tilrettelæggelse (bl.a. net-undervisning), og mulighederne for yderligere anvendelse ifm. VEU-samarbejdet, sammen med gymnasiereformen giver nye muligheder for at bruge de ressourcer, styrker og muligheder der ligger i de to uddannelsesformer vi har i huset.

De nye børn i klassen

Reformen har – udover at give hf2 en ændret identitet – også introduceret nogle nye elementer, som vi så arbejder med at implementere. De fleste

er skudt i gang, herunder projekt- og praktikperioder, elevpuljetimer og netop i denne periode afholdes første interne prøver i NF (naturvidenskabelige faggruppe). Det er spændende tiltag, hvoraf nogle ligger i forlængelse af de initiativer vi allerede havde igangsat inden, men de har – som også tidligere nævnt – givet et fornyet fokus i lærersamarbejdet. Der er mulighed for at tjekke fagene efter i sømmene, udvide det samarbejde der allerede eksisterer og dyrke den gode kultur vi har omkring viden- og materialedeling. At skolen allerede tidligere har taget hul på disse opgaver giver derfor også plads til en øget pædagogisk-didaktisk diskussion underviserne imellem – men også med ledelsen. Kerneopgaven er stadig undervisningen, samt vedligeholdelsen af det kvalitetsarbejde der udføres. Derfor har det også været vigtigt at skyde både ændringerne i fagene og de nye tiltag godt i gang, så her følger nogle eksempler på nogle af de nye tiltag:

Tilrettelæggelse og udbud

Ændringen i nogle af fagene, bestemmelsen om placering af nogle af fagene og fagpakkerne har givet planlægningsenheden på vores institutionen en forøget indsats ifm. planlægningen af den nye hf. Da vi i de seneste år har set en enorm vækst på hf2, men en nedgang på hf-enkeltfag, er vores tilrettelæggelse også sket som sammenlægning af mange af fagene, især i valgfagsblokkene. Dette giver ufravigeligt nogle bindinger, som har gjort at eks. halvårstilrettelæggelsen allerede har været indført inden reformen trådte i kraft, men også at vi har haft mulighed for at gentænke vores enkeltfagssystem en del og dermed nu også ser en fremgang på dette område.

På hf2 har vi valgt at udbyde 5 forskellige fagpakker (Økonomi & marketing, Velfærd og sundhed, Teknologi og videnskab, Menneske og samfund, samt Sprog og kultur), hvorunder der er forskellige fagkombinationer. Ud fra statistikken kan vi se, at størstedelen af vores kursister går til de mellemlange videregående uddannelser og vi har derfor i første omgang valgt ikke at udbyde den udvidede fagpakke som del af det 2-årige forløb, da volumen hertil ikke umiddelbart er tilstede og

vi desuden ud fra det forhøjede timetal på hf og vores nuværende tilrettelæggelse ikke vurderer at det er hensigtsmæssigt at tilføje yderligere lektioner. Derimod er vi indgået i et samarbejde med flere gymnasier i vores lokalområde ifm. udbuddet af den udvidede fagpakke som følger efter en 2-årig hf og ser frem til at have detaljerne omkring dette forløb på plads inden starten af næste skoleår.

Projekt – og praktikperioder

Der er etableret en styregruppe for Regionen ifm. projekt- og praktikperioder, der lokalt udmønter sig i mindre udvalg, som samarbejder med de lokale aktører. I førstnævnte tales og aftales der i overordnede termer, for at etablere et skelet for samarbejde og udførelse blandt øverst ledere indenfor UC Syd, EASV og Maskinmesterskolen, hvorimod de lokale grupper finjusterer, detailplanlægger og implementerer/formidler på skolerne i området. Der er stor forskel på projekt- og praktikperioderne i området – og det repræsenterer vel meget godt det billede der også ses på landsplan – men fælles for de involverede institutioner er en 2 +1 model, hvor de første to perioder afholdes i huset, den sidste ligger på den videregående uddannelse og afvikles i et samarbejde mellem vores hf-undervisere og studerende/undervisere på aftagerinstitutionerne. For VUC Vests vedkommende ser det således ud:

De første to projekt- og praktikperioder er afviklet og status er pt. at der stadig skal justeres, men at både undervisere, vejledning og elever er sporet ind på tanken omkring karrierelæring. I den første periode inddrog vi aktivt Studievalg Sydjylland, der understøttede processen ind i dette og omhandlede karriere, uddannelsesveje – og opfordrede eleverne til at reflektere over deres videre færd, bl.a. ved inddragelse af personer udenfor huset (via interviews) og en skriftlig opgave om uddannelse i DK. I samarbejde med institutionerne i byen fik vi etableret en uddannelsesmesse, hvor alle 1. hf'ere i vores område var inviteret. Her blev uddannelser præsenteret, adgangskrav oprettet, karrieremuligheder præsenteret og der var mulighed for at få uddybet det hele efterfølgende

på institutionernes stande. Det var uden tvivl en succes, på trods af efterspørgslen af et bredere felt af uddannelser (herunder politi og forsvar) – men version 1.0 var demoen og vi satser stærkt på at afholde et lignende arrangement for næste årgang, med de erfaringer og tiltag vi allerede nu har med i bagagen.

Anden P&P hæftede sig op på valget af fagpakke, dvs. en minimesse, hvor alle valgfag også var repræsenteret og eleverne afslutningsvis elektronisk afgav deres ”stemme” ift. deres videre uddannelse på stedet. Indledningsvist havde underviserne i en konstellation af fagpakke-samarbejder kreeret workshops, der kunne give eleverne en smagsprøve på samarbejde, fagligt indhold, emner etc. og dermed kvalificere deres valg yderligere. Netop dette aspekt gav underviserne mulighed for at løsrive sig en smule fra læreplanerne og tænke kreativt – og det blev der i den grad. 8 forskellige workshops om alt fra rødvin til Messi blev tilbudt, hvoraf 7 blev afviklet og kursisterne fik på en kreativ, engageret og faglig funderet baggrund indblik i fagenes samspil og muligheder.

Den efterfølgende valgmesse summede af tanker omkring fagkombinationer, efterfølgende uddannelsesmuligheder, udvidet fagpakkesnak og elever der måske ikke var mere afklaret ift. valget, men alt andet lige indgik i en dialog omkring deres tanker, frustrationer og muligheder ifm. fagpakkerne, hf2 generelt og deres uddannelse specifikt.

I skrivende stund er vi i gang med at planlægge den tredje P&P. Et stort projekt med mange involverede parter og måske også her, hvor modellen for projekt- og praktikperioder har sine svagheder, da der kan være stor forskel på outputtet i de forskellige lokale udvalg og på landsplan – men også fordi der er forskelligt engagement og prioritering af dette nye tiltag institutionerne imellem. Vigtigt for hf'erne i dette brobygningsforløb er muligheden for at slå døren ind til de mellemlange videregående uddannelser og med et ensartet tiltag tilbyde vores kursister et indblik (og en involvering) i den uddannelse som de står overfor, og som samtidig fordrer samarbejdet institutionerne imellem. Det bliver spændende at komme videre

2-ÅRIGT HF – adgangsgivende til en kort eller mellemlang videregående uddannelse			
1. semester	2. semester	3. semester	4. semester
Dansk A			
	Engelsk B		
Kultur og samfundsfag: Historie B, Samfundsfag C & Religion C		SSO	Ønsker du at søge ind på en lang videregående uddannelse, kan du efter afsluttet 2-årigt hf vælge den udvidede fagpakke på VUC Vest i Esbjerg
Naturvidenskab: Kemi C, Biologi C & Geografi C			
Matematik C			
Drama C, Billedkunst C Idræt C el. Musik C	Valg af fagpakke og valgfag	Fagpakke	
		Valgfag på C/B niveau	

med reformen i dette perspektiv, men også at skyde version 2.0 i gang med de erfaringer man indtil videre har gjort sig og de ændringer man allerede nu har på tegnebrættet.

Karrierelæring, uddannelsesvejledning – en øget indsats

Samarbejde er kodeordet for reformen – både indenfor institutionens 4 vægge, men også med aktørerne udenfor huset. Således har vi på VUC Vest allerede intensiveret samarbejdet med eks. Studievalg Sydjylland, for bl.a. at understøtte vores fokus på karrierelæring -og vejledning, men vi er også rykket tættere sammen institutionerne imellem, for at få flere af vores elever i mål – eller blot på vej.

VUC Vest har de seneste år arbejdet på at fastholde flere kursister i vores uddannelser og dermed indgår uddannelsesvejledningen (som udelukkende består af fuldtidsvejledere) også som en vigtig samspilspartner for ledelse, undervisere og elever/kursister. Institutionerne har valgt en ressourceaktiverende tilgang i uddannelsesvejledningen ift. vores elever og kursister. Det betyder i praksis, at vores elever/kursister bliver vejledt og ledet ind i en refleksion over, hvilken retning de vil gå i, hvor de er på vej hen, hvor fagligheden er i fokus.

Det har en overvejende positiv vinkel, hvor man tager udgangspunkt i styrker og kompetencer, men hvor realiteterne også står og banker på. Vejledningen er ændret fra individuelle samtaler til i større omfang at indbefatte gruppesamtaler, hvor eleverne kan spejle sig, men også i fællesskab re-

flektere og støtte hinanden i den proces de gennemgår i uddannelsesøjemed.

Præstationskulturen sniger sig også ind på hf, hvor mange er ambitiøse og stiler efter høje uddannelses- og karrieremål pga. et samfund/bagland der måske forventer det. Opgøret (nogle gange også oprøret), som nogle af vores kursister må se i øjnene ifm. den ressourceaktiverende vejledning er, at de ikke nødvendigvis kan blive hvad de vil – men at de må kæmpe for det, hvis de vil nå i mål. Den lille definitive forskel der ligger i at få en uddannelse og så ta' den.

Det politiske pendul sætter retning og har indflydelse på praksis

Indholdsmæssigt byder reformen en forandring af hf, der understøtter det uddannelsesvalg vi pt. ser størstedelen af vores kursister tage: En vej frem imod de korte og mellemlange videregående uddannelser (UC Syd, EASV o.lign), hvor fagpakkerne skal understøtte deres valg og toner deres hf frem imod den næste uddannelse.

Strukturen er blødt en smule op i den reviderede bekendtgørelse og der kommer kontinuerligt flere svar på de mange spørgsmål, der står i kø ifm. en reform af denne karakter.

Tilrettelæggelsen finpudses og skemalægningen har fået nye muligheder, som pt. udforskes for at give underviserne de bedste muligheder for at udfolde deres fag (også tværfagligt) og give kursisterne en kontinuitet i uddannelsen (og mere ligelig fordeling af timer henover semestrene). Ligeledes prøver vi i vid udstrækning at inddrage underviserne i reformens centrale punkter, for at arbejde

med nye tiltag og initiativer der understøtter processen omkring implementeringen (herunder kursisternes løbende refleksion og stillingtagen ift. deres videre færd i uddannelsessystemet, samarbejde med ”aftagerinstitutioner” osv.). Version 1.0 afslutter snart sit første år og vi er kommet godt på vej med reformen, selvom der stadig ligger et stort arbejde forude, men som vi fremadrettet kun kan blive skarpere på og dermed tilføje endnu mere karakter på VUC vest.

Et kig i krystalkuglen

Skuer man frem (og til dels også ud i landskabet omkring institutionen), er der mange faktorer der fremadrettet kan – og vil – få indflydelse på hf-afdelingen på VUC Vest, af både lokal og national karakter. Det altoverskyggende emne på samtlige VUC’er er FGU’en, som får sit startskud i august 2019. Der er ikke mange kendte detaljer, selvom det er baseret på politiske beslutninger, så er der mange forsigtige skøn, gisninger og forventninger til den ny institution (og vores egen fremadrettede rolle i dette nye uddannelseslandskab).

Blandt de data vi kender, er overgangen fra AVU til hf, hvor ca. 40% af vores hf-kursister er rekrutteret direkte fra AVU. Størstedelen af disse vil fremadrettet ligge i målgruppen for FGU’en og ikke længere være sikret en direkte overgang eller naturlig translokation på matriklen. Måske samarbejde med den nye institution kan afhjælpe en procentdel af dette, en del af FGU’en overtager jo også vores dygtige medarbejdere ifm. virksomhedsoverdragelse, men det kræver fokus på den almene linje og en større variation i snakken om FGU’en, som andet end en direkte vej til erhvervsuddannelserne, hvis vi ønsker at nogle kursister kommer tilbage til vores sektor og får fundament til en mellemlang- eller lang videregående uddannelse.

Lokalt har vi ikke konkurrencetilstande som andre steder i DK, men ser alligevel et fald i kursisttallet, bla. fordi vi siden sidste års optag har en udbyder mere i byen, da en lokal aktør har fået hf som forsøgsordning. I skrivende stund bliver det vendt i regionen om dette må fortsætte som et permanent udbud, men med vandkants-

danmark-problematikker (hvor det kan være svært af fastholde eller/og tiltrække nye borgere) og dermed også faldende ungdomsårgange, så er der ingen tvivl om at vi som institution ikke ønsker endnu en udbyder i byen – og slet ikke med en hf-reform, der kræver en vis volumen for at opretholde diversiteten i uddannelsestilbuddet.

Der blæser friske vinde herude og vi forsøger på jysk maner ikke at tage sorgerne på forskud, men må dog erkende at højkonjunktur, FGU og gymnasiereformen vil ha’ en effekt på vores 2-årige hf og antallet af elever vi fremadrettet vil se på uddannelsen. Men der åbner sig jo altid et vindue og således har vi – både på egen hånd og i sektoren – allerede kastet os over nye tiltag, tilrettelæggelser og målgrupper, som kan bane vejen for uddannelsesmuligheder i flere arenaer, for en større målgruppe og med større fleksibilitet overfor (og i samarbejde med) arbejdsmarkedet.

Hf-enkeltfag får uden tvivl et større fokus i den fremadrettede udvikling af hf på VUC Vest, idet VEU, fjernundervisning og muligheden for – hvis det er det man ønsker – at sammenstykke uddannelsen over en årrække understøtter vores ønske om at være en fleksibel institution, der kan imødekomme ønsket om kompetenceløft og uddannelse på arbejdsmarkedet.

Det 2-årige hf er stadig i en transformationsfase, reformer tager tid, og med den gradvise implementering på alle gymnasiale uddannelser vil optagelseskrav, målretning, nye målgrupper og udbud løbende ændre billedet af hf på VUC Vest.

Vi har været igennem det før, men som tidligere nævnt, må vi blive skarpere på vores kompetencer og uddannelsernes muligheder, hvis vi vil udvikle institutionen og bibeholde kvaliteten i tilbuddet. En tydelig understregning af vores nye identitet, hvilke muligheder vi byder på, hvilke døre vi åbner og hvor høj kvaliteten fortsat vil være, samtidig med at vi tilpasser os en mere varieret elevgruppe, manøvrerer i politiske dagsordener og besparelser, vil blive hverdagen i den fremtid der venter, men også udforskningen og udfordringen af det vi allerede kender, for at institutionen kan være i en fremadrettet, udviklende proces ift. – og i samklang med- det samfund vi befinder os i.

Et vigtigt indspark til uddannelsespolitikken

Er en ny samlet ungdomsuddannelse løsningen?

Af Birgit Smedegård Olesen,
konsulent

En gruppe af centrale ledere fra erhvervsskoler og gymnasier og en tidligere afdelingschef fra Undervisningsministeriet har udarbejdet et debatoplæg til ”en helt ny samlet ungdomsuddannelse”¹. Hovedpointen er, at den samler alle ungdomsuddannelser under én hat indeholdende et delvist fællesforløb med mange linjer, niveauer og afstigningsmuligheder.

Det er både anerkendelsesværdigt og modigt, at nogle centrale personer i ungdomsuddannelsesverdenen tager hul på det store problem og tør komme med en skitse til et vidtgående løsningsforslag.

Internationalt er der ikke noget usædvanligt i en sådan model. Man har det i forskellige udformninger i adskillige af de lande, vi plejer at sammenligne os med, fx USA, Sverige og Norge. I Danmark har idéen været prøvet før, men der har aldrig været tilstrækkelig opbakning til det. Vi er endt i gruppe med lande som Tyskland og Frankrig, der har en opdeling mellem mere elitære gymnasieuddannelser og de erhvervsfaglige uddannelser.

Men måske er tiden inde til, at det igen skal på dagsordenen, fordi det kan bidrage til at løse

nogle problemer, man ikke har kunnet finde løsninger på.

Et storstilet forsøg på en samordning var den såkaldte Højbytskitse (1973) opkaldt efter en direktør for Undervisningsministeriets gymnasieafdeling. Det var i 1970'erne, som var præget af den socialdemokratiske uddannelsespolitik, hvor fokus var at stræbe efter at skabe større lighed gennem uddannelse. Forslagene blev fremført af Knud Heinesen og Ritt Bjerregaard, men Venstre med undervisningsminister Tove Nielsen var imod, og siden har det ikke for alvor været på dagsordenen.

Tankevækkende er det, at dette debatoplæg om en samordnet ungdomsuddannelse ikke er båret af nogen lighedsbetragtning. Det er nogle andre og helt uideologiske begrundelser, der er baggrund for indeværende oplæg.

1. Hvad er begrundelserne for oplægget

I indlæggene er der nogle såkaldte præmisser for at foreslå en reform: at der er for mange, som ikke tager en ungdomsuddannelse, for mange har for lidt gavn af den ungdomsuddannelse, de gennemfører, og for få erhverver gennem deres ungdomsuddannelse de erhvervsmæssige kompetencer, samfundet har behov for.

Årsagerne til disse såkaldte kalamiteter er mange, især fremhæves det, at valget af uddannelse i for stort omfang opleves som et valg af livsbane, mange unge har svært ved på det tidspunkt at træffe et kvalificeret valg, mange tror, at eud giver dårlige muligheder for videreuddannelse, mange veltilpassede unge ønsker at fortsætte i en skoleform, som ligner den skole, de går i, og øvrige unge ønsker alternativer til skolen.

I udkastet til kronikken er det nogle andre og mere kvantitative og dagsaktuelle aspekter, der opregnes som årsager til forslaget:

1. Peter Enevold (tidligere direktør erhvervsskolen Tietgen), Peter Amstrup (direktør Rybners Gymnasium og Erhvervsskole), Poul Bak Søb Jeppesen (tidl. direktør Aalborg Handelsskole, nu seniorkonsulent samme sted), Birger Hørring (tidl. direktør Hansenberg Tekniske Skole), Steen Sørensen (tidl. direktør, nu udviklingschef ZBC), Jørgen Torsbjerg Møller (tidl. kontorchef i Undervisningsministeriet), Lars Mortensen (tidl. afdelingschef i Undervisningsministeriet), Peter Kuhlman (rektor Frederiksborg Gymnasium), Jens Boe Nielsen (rektor Nørre Gymnasium).

- At reformerne af ungdomsuddannelserne ikke har haft den fornødne effekt.
- At søgetallene til erhvervsuddannelserne viser, at Erhvervs-skolereformen i 2014 ikke har nogen særlig virkning.
- At justering af de gymnasiale uddannelser i 2017 ikke imødekommer elevernes eller samfundets behov.

2. Problemerne

Et problem er den ulige valgsituation, som henholdsvis de, der ønsker en gymnasial uddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse stilles i, hvor nogle unge skal vælge mellem 4 forskellige ungdomsuddannelser, andre mellem over hundrede mulige erhvervsuddannelser.

Et andet særskilt problem for tilgangen til erhvervsuddannelserne er, at samtidig med at erhvervs-livet efterspørger arbejdskraft med kompetencer og kvalifikationer, der beror på uddannelse, udbyder man færre uddannelsespladser til unge under erhvervsuddannelse, end efterspørgslen tilsiger. Sagt mere enkelt: manglen på praktikpladser er et gedigent problem i forhold til at gøre erhvervsuddannelserne attraktive.

3. Den egentlige begrundelse for forslaget

Der kan opregnes mange problemer og utilstrækkeligheder, men man aner, at hovedproblemet er, at man ikke kan finde ud af tiltag, som øger tilgangen til erhvervsuddannelserne. Og det er ikke kun et problem for erhvervsuddannelserne, men også for gymnasierne, at der er så skæv en tilgang til ungdomsuddannelserne i forhold til behovet.

4. Hvad er det galt i den nuværende valgsituation?

De studiekompetencegivende uddannelser fremstår som 4 forløb, der ligger i direkte i forlængelse af det de kender, som rummer tryghed, kammeratskab og fællesskab, mens de erhvervskompetencegivende uddannelser fremstår som direkte og samtidig meget komplicerede valg mellem over hundrede forskellige uddannelser. Stx og hf er mere nærværende uddannelser, det kræver mere

aktive valg at finde og vælge en erhvervsuddannelse.

Endelig er det et meget ulige valg, at mens der er en lige vej gennem de fire gymnasiale uddannelser, så er man ikke sikret at kunne gennemføre den ønskede erhvervsuddannelse, hvis ikke man bliver tilbudt en praktikplads.

Ikke så mærkeligt, at alt for mange unge vælger gymnasiet i stedet for en erhvervsskole. Og hvad er så mere nærliggende, end at lade alle fortsætte skolegangen i en samordnet uddannelse, som rummer alle de positive karakteristika fra gymnasiet, og som samtidig motiverer flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse i dette fælles gymnasium? Det er da også det, forslagsstillerne gør: lægger uddannelserne sammen i fælles bygninger og med nogle indholdsmæssige fællesområder og andre differentieringer.

5. Den nye samordnede Uddannelsesforberedende UngdomsUddannelse (UUU)

En fleksibel vej

Men hvordan kan man forestille sig, at de unge, som er trætte af boglig uddannelse i 9. eller 10. klasse, og som i stort tal bliver frafaldere i erhvervsuddannelserne, skal falde til og fuldføre den erhvervsrettede uddannelse, fordi den ligger sammen med de gymnasiale uddannelser?

Det første svar er, at miljøet indeholder bedre muligheder for kammeratskab og fællesfølelse og ungdoms-uddannelsesmiljø, ligelig fordeling af drenge og piger og en vifte af alle slags unge.

Tiende klasse er fjernet som en del af det samlede uddannelsessystem. Hvis man ønsker at tage et år på efterskole eller et år fx på high school i udlandet, er det stadig muligt. Men det indgår ikke som en integreret del af uddannelsesforløbet.

Det skal være fleksible uddannelser, hvor der tages udgangspunkt i hver enkelts forudsætninger, kompetencer og ønsker, en flersporet vej, hvor man kan køre i forskellige hastigheder og med forskellige frakørsler, men dog på samme vej/i samme institution.

Den nye ungdomsuddannelse bliver uddannelsesforberedende og ikke direkte erhvervskompe-

tencegivende. Uddannelsen skal forberede eleverne til at fortsætte og færdiggøre en videre uddannelse efter færdiggjort ungdomsuddannelse, såvel erhvervsuddannelser som videregående boglige uddannelser. De specifikt erhvervsfaglige endemål, de nuværende hovedforløb, opnås efter færdiggørelse af UUU på linje med de nuværende videregående uddannelser.

Gennem hele UUU-forløbet skal der være mulighed for løbende til- og omvalg uden væsentlig spild af tid og med godskrivning af kompetencer.

Forfatterne af forslaget regner med, at frafaldet også bliver mindre, fordi eleverne træffer deres endelige uddannelsesvalg på et tidspunkt, hvor de har mere viden og erfaring med uddannelsen, at de er ældre og har oparbejdet flere relationer til unge og voksne.

6. Strukturen i den nye ungdomsuddannelse

Afgang fra 9. klasse

Som skrevet ovenfor er 10. klasse fjernet og indgår delvist i UUU. Efter endt 9. klasse med afgangseksamen fortsætter den unge i UUU. Det er en forudsætning, at den unge er erklæret uddannelsesparat og opfylder adgangskravene. Hvis ikke det er tilfældet, skal den unge omkring den forbedrende grunduddannelse (fgu). Resultaterne fra afgangseksamen har betydning for de veje, der kan vælges i UUU.

Den nye mesterlære skal også være en mulighed inden for den nye ungdomsuddannelse.

a. Grundforløb på ½ år

Grundforløbet er fælles for alle, men undervisningen niveaudeles ud fra elevernes forudsætninger og mål. Alle skal have dansk, matematik og engelsk, derudover andre fag som retter sig mod elevernes interesser og mål. Alle grundforløb indeholder såvel teoretiske som praktiske fag og øvelser. Der skal være elementer, der muliggør vejledning og grundlag for valg af fremtidigt ungdomsuddannelsesforløb.

Forløbet afsluttes med prøver, som skal have bestemmende indflydelse på, hvilke muligheder

eleverne har for at fortsætte på ungdomsuddannelsens linjer.

b. Ungdomsuddannelsens linjer

Der skal udbydes et passende antal linjer med varierende indhold og med en varighed på op til 2½ år med mulighed for afstigning.

Der skal være plads til linjer med et fagligt indhold, der svarer til nuværende gymnasiale ungdomsuddannelser på den ene side og de indledende dele af erhvervsuddannelserne på den anden side. Alle linjer skal indeholde dansk, matematik og engelsk. På hver linje vil der være boglige og praktiske fag på forskellige niveauer, således at eleverne kan vælge mellem linjer, der retter sig mod forskellige erhvervskompetencegivende uddannelser af såvel teoretisk som praktisk karakter. Der kan indgå korterevarende ulønnet praktik i enhver linje.

De forskellige linjer vil rette sig mod henholdsvis universitetet, professionsuddannelser og praktiske fag.

De praktiske linjer anslås til en varighed på 1½ år, mens de professionsrettede og de universitetsrettede anslås til en varighed på 2½ år.

Alle linjeforløb afsluttes med eksamen. Forslagsstillerne foreslår, at de universitetsrettede linjer vil kunne gennemføres på et højere niveau end i dag fx med fem A-niveauer. Det er hensigten, at tilgangen til disse linjer skal være mindre end den nuværende tilgang til stx, hhx og htx. Det tænkes styret ved adgangskrav og et højere niveau i mål, indhold og niveau end i dag.

7. Er den nye uddannelse et quickfix eller et columbusæg?

Er denne nye uddannelse så svaret på spørgsmålene til de nuværende ungdomsuddannelser eller løsningen på problemerne?

Ja, det kan man jo ikke vide, før det er afprøvet, men man kan vende og problematisere nogle af tankerne og målene:

Hvad var spørgsmålet, hvad var problemet, hvad var logikken i løsningen?

– Det store problem er, at for få unge søger erhvervsuddannelserne

- Det næste problem er, at for mange erhvervsskoleelever falder fra
- Det tredje problem er, at arbejdsgiverne i for ringe grad ønsker at stille praktikpladser og ansættelse til rådighed for erhvervsskoleelever – at de altså ikke er attraktive nok

Formodningen i oplægget er, at forslaget vil løse noget af problematikken ved følgende:

- Angående søgningen til erhvervsuddannelserne, så har man gennem ændringen i institutionsstrukturen udskudt valget. Alle unge fortsætter i den samme ungdomsskole og starter på stort set det samme halve års introduktionforløb. Derefter vælger de linjer, som sporer dem over i områder, der forbereder dem til alle slags videreuddannelse, herunder erhvervsuddannelser. Her kan man frygte, at lige så få vil vælge erhvervsrettede linjer som nu, men der vil i dette forløb være øgede muligheder for at vælge om, så nogle af dem, der har valgt de gymnasierettede linjer, måske vil vælge om og vælge erhvervsrettede linjer.
- Tanken er, at frafaldet vil falde, fordi den fælles skole har et mere attraktivt skolemiljø bl.a. på grund af den ændrede elevsammensætning og skolernes kompetence til at etablere gode uddannelsesmiljøer. Og eleverne behøver ikke falde fra, de kan ændre valg og niveauer og dermed fortsætte i uddannelsen.
- Med hensyn til det tredje: at de elever, der går på erhvervsuddannelserne, ikke er attraktive for arbejdsgiverne: der er grundlag for at formode, at det vil hjælpe, at eleverne med dette oplæg vil være ældre, mere modne, bedre uddannede, inden de skal ud og søge ansættelse/praktikplads.

Andre problematiseringer

Vi ved, at der er for få unge, der søger erhvervsuddannelserne, og at de nærmest bliver færre og færre selv på trods af, at man i 2014 igangsatte en reform af uddannelserne, der netop tog sigte på at gøre såvel uddannelsernes indhold som skolemiljøerne mere attraktive. Det kunne lede til den tanke, at det ikke er erhvervsuddannelserne, de unge ikke

finder attraktive, men at det er de efterfølgende jobs, de unge ikke har lyst til at få. De har måske ikke lyst til at blive tømrere, murere, elektrikere osv. I så fald hjælper det ikke at lave bedre uddannelser. De unge vil gennemskue, at det bare er en manøvre for at få dem til at skifte spor.

Hvorfor er det ikke lykkedes at gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive på trods af reformerne?

HHX og HTX har mange år på bagen, og det betyder, at erhvervsskolerne i mange år har bestået af store skoler med fælles indgange for de elever, der har søgt ind på enten en erhvervsuddannelse eller en erhvervsgymnasial uddannelse. Hvorfor er det så ikke lykkedes skolerne at lave et fælles attraktivt miljø for såvel gymnasie- som erhvervsuddannelseselever? Hvad har man gjort for at integrere dem med hinanden? Har man ikke i høj grad placeret dem i forskellige omgivelser, ja ligefrem bevidst på forskellige adresser? Det er som om, erhvervsskolelederne ikke har afprøvet elementer af den foreslåede model med de midler, de har haft i mange år.

Hvad rummer forslaget i forhold til at gøre det attraktivt at komme i en praktisk uddannelse efter folkeskolen?

Det er godt nok ikke det problem, der er med i oplægget. Men man kan godt tænke, at det kan blive noget af en ørkenvandring for dem, der gerne vil ud i arbejdslivet at skulle fortsætte i en skole der ligger i forlængelse af folkeskolen. Som det blev italesat i forbindelse med den forberedende grunduddannelse, er der en del unge, som kan bruge og udvikle deres anlæg og lyst ved at komme ud i arbejdslivet lige efter 9. klasse. Dermed kan de blive modne og praktisk dygtige og dermed ad denne vej blive attraktive for en arbejdsgiver i en praktikplads.

Måske er det erhvervene, der skal ændres, eller måske er erhvervene ikke, hvad de har været?

Jeg har for mange år siden studeret det svenske ungdomsuddannelsessystem, som havde en samordnet ungdomsuddannelse, et fælles gymnasium for alle unge. Det var opdelt i mange linjer, og

eleverne havde såvel fælles fag som særlige retnings- og valgfag. Den lignede på mange måder den foreslåede samordnede ungdomsuddannelse. Det for mig ganske overraskende var, at når jeg spurgte til nogle helt almindelige fag som tømrer og murer, så viste det sig, at disse fag hørte hjemme i afdelingen for restaurering af gamle huse, afdeling for almuekultur, mens de moderne fag havde helt andre navne og andet indhold, som svarede til den aktuelle teknologiske udvikling.

Nu kan man jo ikke ændre virkeligheden ved at smykke den med fine titler og navne, men måske gør vi nærmest det modsatte ved at bibeholde nogle fagbetegnelser, som ikke er dækkende for moderne fags indhold og arbejdsformer. Der er kæmpeforskel på erhvervsuddannelserne, og nogle af dem har et indhold, som kræver lige så meget grundlæggende forkundskab som traditionelle videregående uddannelser.

Måske skulle en reform af ungdomsuddannelserne hellere være en reform af fagene og deres placering i båse som henholdsvis erhvervsfaglige, professionsuddannelser og akademiske uddannel-

ser. Erhvervsuddannelserne er et meget trængt system at reformere, blandt andet fordi det er styret af arbejdsmarkedets parter i faglige udvalg osv.

Måske skulle man tænke nyt i opdelingen mellem de videregående uddannelser. Hvis man startede forfra og placerede dem i én stor pulje og så gik i gang med at placere dem efter hvilke startforudsætninger, hver enkelt uddannelse kræver, ville det måske føre til, at opdelingen mellem de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne forsvandt til fordel for et system med specifikke krav til de enkelte uddannelser.

Det kunne fx betyde, at nogle af erhvervsuddannelserne blev helt løsrevet fra det system og blev en del af det videregående system som en ingeniøruddannelse. Eller at det at være ansat i en demensafdeling ville rumme uddannede i psykologi eller psykiatri.

Det kunne betyde en ophævelse af forskellen mellem gymnasium og erhvervsskole til fordel for en ungdomsuddannelse, hvor de unge forbereder sig til specifikke fagområder og fag i stedet for til håndværker eller akademiker.

Dette er sidste nummer af Voksenuddannelse

Voksenuddannelse med VUC i centrum har været med i uddannelsespolitikken i mere end 25 år. Med dette nummer 125 er det slut.

Tak til alle skribenterne gennem de mere end 25 år, som i ren idealisme har brugt Voksenuddannelse til at komme frem med analyser af og synspunkter på uddannelser, på uddannelsesinstitutioner og på uddannelsespolitikken.

Tak for samarbejdet med VUC'erne, med Undervisningsministeriet, med LO, med DA, med Gym-

nasieskolernes Lærereforening, med Uddannelsesforbundet, med Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, med Danske Gymnasier og med Danske HF & VUC.

Det har været en spændende tid, og vi ønsker alt det bedste for VUC og voksenuddannelserne fremover.

Redaktionen

Karen Hedegaard og Søren Ferløv Andersen

Læs nye og gamle artikler på:
www.vucvoksenuddannelse.dk

The logo for VUC (Voksenuddannelse) is written in a large, white, stylized, cursive font against a dark blue background.

- HF & VUC på vej
- Avu-tanker
- HF-reform
- Inklusion – det nye sort